

Prædiken 8. søndag efter trinitatis 2025. Steffen Ringgaard Andresen

8.s.e. trin 1.tr. kl. 17 2025

Salmer: 392;434;KSB817;582,726;321 vs. 1+6-7;424

Citatet s. 2 fra Ateistisk Selskabs programtekst for arrangement under Copenhagen Pride

Pas på rovdyrene. Guds rige er de værgeløses.

Pas på de falske profeter, der kommer til jer i fåreklæder, men som er glubske ulve indeni.

Advarslen lyder for alvorlig til blot at gælde almindelige distanceblændere eller hverdagshyklere. Nok også til at gælde forvirrende eksperter, der i dag fejer af bordet, hvad de i går prædikede som det eneste saliggørende.

Hvem er de så?

Lisbeth Smedegaard Andersen fortæller et sted om en amerikansk præst, der holdt en prædiken om de falske profeter for en gruppe præster og indledte sådan:

Lad os være stille et øjeblik, mens vi lytter til, hvad Jesus siger om os til vores kirkegængere. Og sådan rev han tæppet væk under dem, der var vant til at forestille sig, at de falske profeter var de andre.

Det er godt nok at trukket i dét tæppe. For snerre og snappe kan vi alle. Og måske også komme til at bide lunser af andres livsmod.

Det er også godt at minde om, at religiøs magt er farlig. Så lad os begynde der. Lisbeth Smedegaard-Andersen skriver:

Den, der påberåber sig en guddommelig autoritet, tiltager sig samtidig magten over samvittighederne, magten over sjælene. Derfor har man i religionens navn kunnet få almindelige mennesker til at begå de mest uhyrlige overgreb og endda være overbevist om retfærdigheden af deres gerninger. Og lige så farligt bliver det, når ideologier ophøjes til absolutte sandheder – de falske profeter findes som bekendt ikke blot på prædikestole, men også på talerstole og i medier verden over. Og de fleste af os kan, når vi er ærlige og lytter efter, undertiden høre ekkoet af deres profetier i vore egne politisk korrekte udtalelser.

Lad mig – inden jeg vender tilbage til Jesu advarsel – føje en betragtning om religion og religiøs magt til.

Religiøs magt kan være både positiv og negativ.

Religioner kan fremme social retfærdighed, fred og medfølelse, men også retfærdiggøre undertrykkelse, vold og diskrimination. Religion har fx været brugt til at begrænse kvinders rettigheder og nu – åbent og artikulert - til at afvise homoseksualitet.

Vi fokuserer let på det sidste og undervurderer derfor som samfund nok religioners og trossamfunds evne til at myndiggøre og samle minoriteter i forhold til majoriteter – etniske, religiøse, sociale, seksuelle, lige fra borgerrettighedsbevægelser til Den Danske Kirke i Udlandet. Uden sammenligning.

Den engelske religionssociolog Linda Woodhead gør opmærksom på, at religion også tjener til at myndiggøre grupper med nominel minoritetsstatus – ældre, svage, handicappede, dødeligt syge. Hun har nok ret. Mange røster i fx dødshjælpsdebatten, der taler for menneskets ukrænkelige værdighed har rod i tro og religion.

Det samme har mange, der arbejder for bedre vilkår for socialt udsatte.

Og religion og trossamfund bidrager til at bygge fællesskaber, skaber kultur, filosofi, kunst – tænk blot på de store malere og komponister.

Vi har nok som samfund en tendens til at overse religion og trossamfund som en ressource.

Vi skal selvfølgelig se problemerne i øjnene. Men da ikke stirre os blinde på dem, så vi belægger alle trossamfund med restriktiv lovgivning eller lader en holdning stå uimodsagt som den fx kommer til udtryk under et debatarrangement i morgen arrangeret af Ateistisk Selskab i anledning af Copenhagen Pride med følgende programtekst:

Religionernes homofobi – hvad gør vi ved den?

Religionerne oplever i disse år et comeback. Og med dem en konservativ kultur omkring kærlighed, for kristendommen og islam kan ikke lide LGBT-kærlighed og -sex. Der er heldigvis undtagelser takket være almindelig menneskelighed, men teksternes udtryk og det overordnede budskab fra de religiøse autoriteter er tydeligt.

Dér fik Ateistisk Selskab i parentes lige friskt nok udpeget folkekirken som end undtagelse. Men læg ellers mærke til den underforståede modsætning mellem kristendom og almindelig menneskelighed. Den er løgnagtig. Men ikke desto mindre udbredt.

-0-

Jeg tror, at de falske profeter peges bedst ud ved at se scenen for sig og genfortælle den tale, som Jesu advarsel indgår i.

Jesus er ved at afslutte, hvad man senere har kaldt bjergprædiken.

Som en anden Moses står han på bjerget og skuer ind i det forjættede land, som han ser midt iblandt dem:

I fattige hører til hos Gud.

I sørgende vil blive trøstet.

I små og ubetydelige er jordens sande arvtagere.

I hjælpsomme vil selv få hjælp.
I, der skaber fred, vil Gud kalde sine børn.
I er alle verdens lys.

For I har jeres frihed i den Gud, der lader sin sol stå op over både gode og onde og lader
det regne over både retfærdige og uretfærdige.
Så glem dét der gamle øje for øje og tand for tand og vend den anden kind til
Elsk din næste.
Og din fjende.
Forson dig med din modstander.

Og giv jer Gud i vold.
I kan sige sådan her:
Far i himlen!
Lad alle forstå, at du er Gud.
Lad dit kongerige blive til virkelighed,
og lad alting blive, som du vil have det,
her på jorden, ligesom det allerede er det i himlen.
Giv os det brød, vi har brug for i dag.
Tilgiv os det, vi har gjort forkert,
ligesom vi har tilgivet andre.
Lad være med at sætte os på prøve,
og befri os fra ondskabens magt.
For du er Gud, du har magten, og vi vil altid hylde dig

Lad derfor være med at lade jer æde op af bekymringer.
Se på fuglene og blomsterne. De er Guds. Som I er det. Gud ved, hvad I har brug for.
I lever og dør i Guds omsorg. I kan stå blottet for Guds blik, der skænker jer
berettigelse.

Så husk det nu: I skal ikke at dømme hinanden.
I kan frie og uden misundelse og nid og nag opføre jer sådan overfor hinanden, som I
gerne vil have, de andre skal opføre sig overfor jer.

Han tegner riget helt tydeligt op for dem, så de kan høre og se det. Midt iblandt dem
selv.
Hans ord opretholdt hjertet i dem. Hans ord insisterede på troens og håbets og
kærlighedens førsteplads i deres mellemværender. Hans ord forsonede dem med livet,
vilkårene, dem selv og hinanden – med Gud.
Hans ord gav dem taknemmelighed som nyt livselement.

Og som man hører på ham går det op for en, at i hans rige behøver man ikke gå i defensiven og forsvare sig, her kan man leve med det famlende og usikre, det snublende og vaklende, det tøvende og ufærdige, anelsen og det ordløse, gråden og afhængigheden af andre; med det svage og magtløse og alt det, man ikke kan finde ud af - i sig selv og hinanden - uden at fortrænge det og lade som om, det ikke er det, uden at skjule det for de andre eller lægge det fra sig under pres fra en omverden, der kæmper med at holde sammen på alting gennem magtens konformitet, religiøst paragrafrytteri, dogmatisk afklaring, nytteværdi og perfektion.

Det er ikke underligt, at han kom til at tænke på børn og får, når han så på dem. For de har det tilfælles, at de er fuldstændig tillidsfulde og værgeløst til stede i verden. Selve livsmåden i hans rige er værgeløs selvhengivelse. Jesus taler til de værgeløse.

Og så slutter han med en advarsel til de værgeløse:
Pas på de falske profeter, som under dække af noget venligt og ufarligt i virkeligheden angriber og bider; som æder jer og hvad der er jeres for at stille deres sult.

Han forsvarer sit rige.
Han forsvarer den værgeløse kærlighed.

Pas på dem, der under dække af nødvendighedens politik ofrer de svage eller vil have dig til at slå og slås.
Pas på dem, der under dække af nyttetænkning siger, at du ingen betydning har i den store sammenhæng.
Pas på dem, der under dække af at kende sandheden, måske ovenikøbet selveste Guds - snapper dig i samvittigheden over at leve, tro, tænke, elske som du gør.
Og pas på dem, der vil så den mindste tvivl om, at du kan stå blottet som dig selv for Guds blik, der skænker dig fri frelse og berettigelse.
Pas på dem, der vil gøre dig hjemløs i verden, og især i Guds rige – for der har du hjemme.

Jesu advarsel er så aktuel som nogen sinde.

Kirkebøn:

Jesus Kristus,
vi takker di for,
at dine ord aldrig fodrer glubske ulve,
men holder hjertet oppe i mennesker.
Tak for alle fortællingerne om mennesker,
der, til andres forargelse,

blev boende i dit blik, når du først havde øje fået på dem.
Tak for rettroenhedens fallit,
for afvisning af skråsikkerheden
og for unødvendigheden af at skulle stive sig selv af.
Overvæld os med din besiddelsesløse glæde,
frels os med din frie nåde,
lad taknemmelighed være vores livselement.

Vi beder for din kirke.
Lad den gøre det levende billede af Jesus gældende iblandt os.
Vi beder for Kong Frederik, Dronning Mary, Kronprins Christian, Dronning Margrethe
og hele det kongelige hus.
Vi beder for regering og folketing og al øvrighed.
Hjælp dem og os alle til ikke at bekrige hinanden med krav om egne værdier, men til at
skabe en fælles verden.
Vi beder for alle ramt af krig og vold og for dem, der med sig selv som indsats arbejder
for heling ude i verdens brændpunkter.
Vi beder for alle, der har mistet nogen, der var livet for dem.
Vær du selv vores og alle vore dødes lys, fred og velsignelse.
Amen.